

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de toegepaste economische wetenschappen

Masterthesis

Financiële Geletterdheid en Beleggen in Cryptocurrencies

Noémie Bosch

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen, afstudeerrichting accountancy en financiering

PROMOTOR :

Prof. dr. Anneleen MICHIELS

BEGELEIDER :

Mevrouw Lien VEKEMANS

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2022
2023

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de toegepaste economische
wetenschappen

Masterthesis

Financiële Geletterdheid en Beleggen in Cryptocurrencies

Noémie Bosch

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen,
afstudeerrichting accountancy en financiering

PROMOTOR :

Prof. dr. Anneleen MICHIELS

BEGELEIDER :

Mevrouw Lien VEKEMANS

Voorwoord

Dit onderzoek vormt het sluitstuk van mijn masterjaar Toegepaste Economische Wetenschappen met afstudeerrichting Finance aan de Universiteit Hasselt. In deze masterthesis werd er onderzoek gedaan naar de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies.

Er is veel tijd en energie gekropen in deze masterthesis maar door de juiste hoeveelheid leergierigheid en doorzettingsvermogen heb ik graag aan dit onderwerp gewerkt.

In de eerste plaats gaat mijn dank uit naar mijn promotor Dr. Anneleen Michiels en begeleider Lien Vekemans, voor de kwalitatieve en professionele begeleiding. Daarnaast zou ik graag mijn medestudenten, waarmee ik samen de vragenlijst heb opgesteld, willen bedanken voor hun hulp en steun gedurende het gehele academiejaar. Vervolgens wil ik graag de respondenten van harte bedanken voor het deelnemen aan de vragenlijst en tijd vrij te maken om een bijdrage te bieden aan dit onderzoek. Graag wil ik ook nog de UHasselt bedanken voor de kans om deze masterthesis te mogen schrijven.

Verder rest mij enkel om u veel leesplezier te wensen.

Noémie Bosch

Juni 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
1. Inleiding	5
2. Literatuurstudie	9
2.1. <i>Het begrip financiële geletterdheid</i>	9
2.2. <i>Financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies</i>	10
2.3. <i>Het geslacht als moderator</i>	12
2.4. <i>Het conceptueel model</i>	14
3. Methodologie	15
3.1. <i>Dataset</i>	15
3.2. <i>Meting variabelen</i>	15
4. Resultaten	19
4.1. <i>Beschrijvende analyse</i>	19
<i>Tabel 1: Algemeen beschrijvende statistieken</i>	19
<i>Tabel 2: Algemeen beschrijvende statistieken</i>	20
<i>Tabel 3: Correlatietabel</i>	22
4.2. <i>Regressieanalyse</i>	23
<i>Tabel 4: Regressietabel</i>	26
5. Discussie	27
5.1. <i>Beperkingen en toekomstig onderzoek</i>	29
6. Conclusie	30
7. Referentielijst	31
8. Appendix	35
8.1. <i>Vragenlijst financiële geletterdheid</i>	35

1. Inleiding

Financiële investeringen hebben het laatste decennium een grote vooruitgang gekend omwille van de opkomst van innoverende technologieën. Hierdoor kenden financiële geldmarkten niet enkel een vooruitgang, ze werden naar een geheel nieuw niveau getild door het ontstaan van de cryptocurrencies (Zhao & Zhang, 2021). Veel investeerders hebben er vervolgens voor gekozen om te investeren in cryptocurrencies, ondanks de waarschuwing van de Europese Centrale Bank om geen cryptocurrencies op te nemen in de beleggingsportefeuille vanwege hun risicovol karakter (Hackethal, Hanspal, Lammer, & Rink, 2022).

Cryptocurrency is een digitale munteenheid die verbeterde veiligheid, snelle transactieverwerking, onafhankelijkheid van financiële instellingen en volledige anonimiteit biedt (Wątopek et al., 2021). Het kan gezien worden als een elektronisch ruilmiddel dat online kan worden verhandeld en overgedragen. Cryptocurrency maakt gebruik van geavanceerde encryptietechnieken om diverse financiële transacties te vergemakkelijken, wat resulteert in lagere transactiekosten voor handelaars (Omane-Adjepong & Alagidede, 2020). Cryptocurrencies worden inmiddels algemeen aanvaard door de samenleving, daarnaast wordt de technologie steeds populairder bij bedrijven. Dit wijst op een veelbelovende toekomst voor cryptocurrencies aangezien ze kunnen evolueren tot een gewaardeerd betaalmiddel (Tapscott & Tapscott, 2017).

De Bitcoin is de eerste en meest populaire cryptocurrency die de afgelopen jaren aanzienlijk aandacht heeft gekregen van onderzoekers, beleggers en de bredere samenleving (Lammer, Hanspal, & Hackethal, 2019). De Bitcoin werd reeds in 2008 bedacht door "Satoshi Nakamoto". De identiteit van de uitvinder van de Bitcoin is nog steeds ongekend, men weet namelijk niet of het gaat om één persoon of een groep van personen (Jiang, Nie, & Ruan, 2018). Volgens Nakamoto moest de Bitcoin dienen als een betaalsysteem waarbij de ene partij online betalingen kan doen aan een andere partij, zonder inmenging van de overheid. De Bitcoin zou dus de functie aannemen van een alternatieve online munteenheid (Nakamoto, 2008).

Sinds het ontstaan van de Bitcoin kwamen er steeds meer cryptocurrencies in omloop op de markt, in 2023 gaat het om ongeveer 22.800 verschillende cryptocurrencies met een totale marktwaarde van 946,45 miljard euro (CoinMarketCap, 2023). Om de omvang van de cryptomarkt in perspectief te stellen kan het vergeleken worden met de marktkapitalisatie van het welbekende aandeel Amazon. Meer specifiek wordt Amazon beschouwd als de vierde grootste onderneming ter wereld, met een marktkapitalisatie van 973,88 miljard euro (Bolero, 2023). De marktkapitalisatie van cryptocurrencies kan aldus vergeleken worden met die van Amazon, hieruit blijkt dat de impact van de cryptomarkt niet onderschat mag worden.

Cryptocurrencies worden gekenmerkt door significante prijsstijgingen en overdreven volatiele rendementen (Sun, Dedahanov, Shin, & Kim, 2020). Om de volatiliteit van cryptocurrencies te benadrukken kan allereerst het voorbeeld van extreme volatiliteit van de Bitcoin gebruikt worden tussen 2021 en 2022. De Bitcoin steeg in 2021 tot een maximale waarde van ongeveer 58.000 euro om daarna terug te zakken tot een waarde van ongeveer 18.000 euro in 2022. Daarnaast ondervond de prijs van de Bitcoin een stijging van 107 procent over een periode van januari 2023 tot april 2023. Zelfs over een nog kortere periode kan er extreme volatiliteit plaatsvinden, zo kunnen cryptocurrencies een verlies realiseren van 70 procent op één dag (Nguyen, Crane, & Bezbradica, 2023). Deze hoge volatiliteit geeft aan hoe risicovol cryptocurrencies zijn (Peterson, 2021; CoinMarketCap, 2023).

Verder blijkt uit eerder onderzoek dat cryptocurrencies voornamelijk kenmerken bezitten die overeenkomen met aandelen, obligaties en andere activa waardoor ze eerder gezien worden als een belegging in plaats van een alternatieve munteenheid (Ciaian, Rajcaniova, & Kancs, 2016; Baur, Hong, & Lee, 2018). Om deze reden nemen investeerders, naast hun traditionele financiële activa, cryptocurrencies op in hun portefeuille als alternatief beleggingsinstrument (Liu, 2019).

Eerder onderzoek heeft zich reeds gefocust op cryptocurrencies als belegging, meer specifiek de prestaties van cryptocurrencies in fondsen en de rol van cryptocurrencies als diversificator in een beleggingsportefeuille (Zhao & Zhang, 2021). Echter is de literatuur omtrent de bepalende factoren waarom men investeert in cryptocurrencies schaars, mede vanwege de grote anonimiteit omtrent het profiel van de handelaars. Dit belemmert de mogelijkheid tot het identificeren van het gedrag en de karakteristieken van de handelaars van cryptocurrencies (Lammer, Hanspal, & Hackethal, 2019). Indien het profiel van crypto-investeerders gekend is, dan kan er meer inzicht verkregen worden in de motivering waarom ze beleggen in cryptocurrencies. Deze informatie zal bijvoorbeeld waardevol zijn voor het geven van beleggingsadvies op maat (Lammer, Hanspal, & Hackethal, 2019).

Dit onderzoek spitst zich toe op de financiële geletterdheid van crypto-investeerders. Het niveau van financiële geletterdheid van investeerders bepaalt de kwaliteit van hun investeringsbeslissingen en hoe ze reageren op financiële risico's (Panos, Karkkainen, & Atkinson, 2020). Crypto-investeerders zouden best beschikken over een hoog niveau van financiële kennis zodat ze gepaste investeringsbeslissingen kunnen nemen wat betreft cryptocurrencies (Sun, Dedahanov, Shin, & Kim, 2020).

De bestaande literatuur heeft reeds bewezen dat de financiële geletterdheid van traditionele investeerders een directe impact heeft op hun investeringsbeslissingen (Allgood & Walstad, 2016). Investeerders met een hogere financiële kennis nemen namelijk eerder risicovolle activa op in hun portefeuille (Liao, Xiao, Zhang, & Zhou, 2017). Hierop sluit aan dat een belegging in cryptocurrencies gezien kan worden als een investering in risicovolle activa omwille de hoge volatiliteit in de waarde van cryptocurrencies (Sun, Dedahanov, Shin, & Kim, 2020). Toch slaagde eerder onderzoek er nog niet in

om een eenduidige significante relatie te vinden tussen financiële geletterdheid en het opnemen van cryptocurrencies in portefeuille (Fujiki, 2020).

Omwille van de bovenstaande reden legt deze masterthesis de focus op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Hierdoor komen we uit op de onderzoeksvraag 'Wat is de impact van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies?'.

Verder geeft de bestaande literatuur aan dat het geslacht van de investeerder mogelijks een invloed zal uitoefenen op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Er is namelijk reeds een aanzienlijke gender gap bewezen, meer specifiek is negentig procent van de crypto-investeerders mannelijk (Lammer, Hanspal, & Hackethal, 2019). Om deze reden wordt het geslacht opgenomen als moderator in de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies.

Voor dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een dataset van 405 Belgische respondenten, deze gegevens werden verzameld op basis van een vragenlijst. Aan de hand van deze gegevens werden er drie regressieanalyses uitgevoerd in SPSS. Allereerst wordt er een regressie uitgevoerd waarin enkel de afhankelijke variabele (investeren in cryptocurrencies) en de controlevariabelen worden opgenomen. Daarna zal het effect van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies worden nagegaan. Vervolgens wordt er een analyse uitgevoerd waarin de relatie tussen financiële kennis en het investeren in cryptocurrencies gemodereerd wordt door het geslacht. Aan de hand van de uitgevoerde analyses kan er geconcludeerd worden dat financiële geletterdheid al dan niet een significante invloed uitoefent op het investeren in cryptocurrencies. Er wordt namelijk een onderscheid gemaakt tussen objectieve en subjectieve financiële geletterdheid (Tokar Asaad, 2015). Zo heeft objectieve financiële geletterdheid een negatieve en significante invloed op het investeren in cryptocurrencies en subjectieve financiële geletterdheid heeft geen significante impact op het investeren in cryptocurrencies. Vervolgens duiden de resultaten op een positieve invloed van het mannelijke geslacht op de relatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies.

Dit onderzoek biedt belangrijke bijdragen aan de literatuur. Allereerst legt dit onderzoek de nadruk op de impact van financiële geletterdheid op de crypto-markt, een gebied dat slechts weinig onderzocht is. Dit in vergelijking met eerder onderzoek, waarin de focus lag op de impact van financiële geletterdheid op het investeren op de traditionele aandelenmarkt (Van Rooij, Lusardi, & Alessie, 2011). Deze masterthesis doet gericht onderzoek naar de financiële geletterdheid en het geslacht van crypto-investeerders. Er is reeds onderzoek gedaan om de karakteristieken van investeerders in cryptocurrencies te achterhalen, echter geven eerdere studies aan dat verder onderzoek uitgevoerd moet worden (Zhao & Zhang, 2021).

Deze masterthesis is als volgt ingedeeld: eerst zal het theoretisch en conceptueel model worden toegelicht op basis van een literatuurstudie waarin de hypothesen voor dit onderzoek zullen worden ontwikkeld. Vervolgens zal de onderzoeksmethodologie worden besproken waarbij de gebruikte steekproef, variabelen en analysemethododes worden voorgesteld. Hierop volgend zullen de uitgevoerde analyses en resultaten worden besproken en tot slot zullen de belangrijkste bevindingen, beperkingen en aanbevelingen voor toekomstig onderzoek worden aangehaald.

2. Literatuurstudie

Cryptocurrencies zijn aldus een erg populair beleggingsinstrument onder investeerders, ondanks hun overdreven volatiele karakter. Dit aangezien er verschillende voordelen verbonden zijn aan beleggen in cryptocurrencies, die niet aanwezig zijn op de traditionele financiële geldmarkt (Fauzi, Paiman, & Othman, 2020). De voornaamste redenen waarom beleggers cryptocurrencies opnemen in hun portefeuille zijn de lage transactiekosten en de extreem hoge rendementen die ze kunnen opleveren (Fauzi, Paiman, & Othman, 2020).

Ondanks de populariteit van cryptocurrencies, is er nog maar weinig gekend over de factoren die een invloed hebben op investeringen in cryptocurrencies. Om dit nader te onderzoeken richt deze masterthesis zich op het onderzoeken van de impact van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies.

2.1. Het begrip financiële geletterdheid

Financiële geletterdheid heeft een directe en significante impact op de investeringsbeslissingen van beleggers (Allgood & Walstad, 2016). Om deze relatie te onderzoeken is het van belang om allereerst het begrip financiële geletterdheid correct te definiëren.

Financiële geletterdheid kent vele definities in de literatuur. Remund (2010, p.284) trachtte een alles omvattende en eenduidige definitie te achterhalen. Hij definieerde financiële geletterdheid als *"de mate waarin iemand de belangrijkste financiële concepten begrijpt en het vermogen en vertrouwen bezit om zijn persoonlijke financiën te beheren door middel van passende besluitvorming op korte termijn en een gezonde financiële planning op lange termijn, rekening houdend met levensgebeurtenissen en economische omstandigheden."*

Hierop volgt dat er in de bestaande literatuur steeds vaker een onderscheid gemaakt wordt tussen objectieve en subjectieve financiële geletterdheid van investeerders (Tokar Asaad, 2015). Objectieve financiële geletterdheid verwijst naar de werkelijke kennis die de investeerder bezit (Sivaramakrishnan, Srivastava, & Rastogi, 2017), terwijl subjectieve financiële geletterdheid verwijst naar het vertrouwen dat een individu heeft in zijn/haar kennis (Faria, 2022). Er wordt een onderscheid gemaakt tussen beide vormen van financiële geletterdheid omdat ze een verschillende impact kunnen uitoefenen op het investeringsgedrag van beleggers (Tang & Baker, 2016; Allgood & Walstad, 2016; Calcagno & Monticone, 2015).

Beide vormen van financiële geletterdheid zullen een positieve impact hebben op de intentie van beleggers om te investeren (Henager & Cude, 2016; Kim, Anderson, & Seay, 2019). Echter maken investeerders met een hogere mate van objectieve financiële geletterdheid meer doordachte investeringsbeslissingen (Lusardi, Mitchell, & Curto, 2010). De redenering achter deze stelling is dat

financieel geletterde beleggers het vermogen hebben om te leren van hun investeringen uit het verleden. Hierdoor kunnen ze dus slechte investeringsbeslissingen uit het verleden vermijden (Awais, Laber, Rasheed, & Khursheed, 2016). Ze hebben eveneens het vermogen om financiële informatie beter te analyseren en verwerken (Kim, Anderson, & Seay, 2019).

Daarnaast geeft de studie van Zhao & Zhang (2021) aan dat zowel objectieve als subjectieve financiële geletterdheid aanleiding geeft tot het investeren in risicovolle activa, met name aandelen en beleggingsfondsen. Toch is er geen consensus in de literatuur over deze bovenstaande stelling, onderzoek van Nejad & Javid (2018) toont namelijk aan dat enkel subjectieve financiële kennis leidt tot het investeren in risicovolle activa. Om de reden dat beleggers met een hoog niveau van objectieve financiële geletterdheid de risico's en volatiliteit van risicovolle investeringen beter begrijpen (Faria, 2022). Beleggers met een hoge mate van subjectieve kennis beleggen daarentegen op basis van hun voorgaande ervaringen en het vertrouwen in hun eigen investeringscapaciteiten (Nejad & Javid, 2018).

Tot slot geeft onderzoek aan dat een laag niveau van objectieve financiële geletterdheid in combinatie met een hoge mate van subjectieve financiële geletterdheid zal leiden tot het investeren in risicovolle activa (Tokar Asaad, 2015). Dit verwijst naar het belang van vertrouwen bij het nemen van financiële beslissingen, zoals vermeld in de bovenstaande definitie van financiële geletterdheid (Riitsalu & Murakas, 2019).

2.2. Financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies

Zoals reeds aangehaald, is er geen eenduidigheid in de literatuur over de impact van financiële geletterdheid op het opnemen van risicovolle activa in de portefeuille. Hierbij gaat het zowel om de impact van objectieve als subjectieve financiële geletterdheid (Zhao & Zhang, 2021; Nejad & Javid, 2018; Tokar Asaad, 2015). Echter definiëren deze studies het begrip risicovolle activa als het investeren in aandelen, beleggingsfondsen en derivaten (Fujiki, 2020).

Door de technologische vooruitgang ontstond er een nieuwe vorm van risicovolle activa, namelijk de cryptocurrencies. Deze zijn, net zoals traditionele financiële activa, verhandelbaar op een financiële geldmarkt (Faria, 2022). Naast de traditionele risicovolle beleggingen kan ook deze belegging gezien worden als een investering in risicovolle activa omwille de hoge volatiliteit in de waarde van cryptocurrencies (Sun, Dedahanov, Shin, & Kim, 2020).

Toch is er in de bestaande literatuur slechts beperkt onderzoek dat cryptocurrencies opneemt onder het begrip traditionele risicovolle activa (Jha & Awasthi, 2022). De reden is dat cryptocurrencies nog volatielere rendementen opleveren dan traditionele risicovolle beleggingen. Omwille van de beperkte literatuur vindt men geen eenduidige impact van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Allereerst is het van belang om deze relatie te onderzoeken vanwege de populariteit

en de grote marktkapitalisatie van cryptocurrencies. Vervolgens, indien investeerders in cryptocurrencies onvoldoende financiële kennis bezitten dan wijst dit op onwetendheid in verband met de financiële concepten. De crypto-investeerders zijn bijgevolg onvoldoende op de hoogte van het risiconiveau van hun belegging (Jha & Awasthi, 2022).

2.2.1. Objectieve financiële geletterdheid

De literatuur die de relatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies onderzoekt, vindt een tweestrijdige relatie. Volgens Stix (2021) is er een positief verband tussen de objectieve financiële geletterdheid van een investeerder en zijn wil om te investeren in cryptocurrencies. Hiermee wordt bedoeld dat investeerders met een hogere mate van objectieve financiële kennis eerder in cryptocurrencies zullen beleggen. De positieve relatie komt voort uit de redenering dat beleggers met een hogere mate van financiële geletterdheid beter kunnen omgaan met volatiele investeringen en grote financiële verliezen (Stix, 2021).

Hiertegenover staat het onderzoek van Panos, Karkkainen, & Atkinson (2020), hierin werd een significant negatief verband vastgesteld. Dit kan verklaard worden door het feit dat investeerders met een hogere objectieve financiële geletterdheid beter geïnformeerd zijn over de risico's die alternatieve beleggingen met zich meebrengen.

In de bestaande literatuur wordt er aldus een tweestrijdige relatie gevonden tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Het onderzoek van Stix (2021) en het onderzoek van Panos, Karkkainen, & Atkinson (2020) maken gebruik van verschillende indirecte methoden om de mate van financiële geletterdheid van crypto-investeerders te achterhalen. Het verschil in de wijze van dataverzameling over de objectieve financiële geletterdheid van de respondent oefent vermoedelijk een grote invloed uit op de resultaten van de bovenstaande onderzoeken.

Het onderzoek van Zhao & Zhang (2021) vindt een positieve, niet significante, impact van objectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Het positieve, echter niet significante, resultaat kan verklaard worden op basis van de redenering dat eerder digitale geletterdheid van belang is indien men investeert in cryptocurrencies. Deze studie test het niveau van financiële geletterdheid op basis van een vragenlijst waarin enkel investerings specifieke vragen werden gesteld (Zhao & Zhang, 2021). Deze masterthesis zal eveneens een vragenlijst gebruiken, waarin meerdere financiële onderwerpen bevestigd worden, om zo een beeld te krijgen van de algemene financiële geletterdheid. De vragenlijst legt opnieuw de nadruk op objectieve financiële geletterdheid, in plaats van digitale geletterdheid, om een significant en eenduidig resultaat te bekomen.

Omwillen van de ontbrekende consensus in de literatuur moet er verder onderzoek gedaan worden naar het verband tussen de objectieve financiële geletterdheid van een investeerder en het investeren in cryptocurrencies (Fujiki, 2020). In deze masterthesis wordt uitgegaan van een positieve relatie tussen

beide variabelen, gebaseerd op de redenering dat onze testwijze van objectieve financiële geletterdheid gelijkend is met het onderzoek van Zhao & Zhang (2021).

2.2.2. Subjectieve financiële geletterdheid

Verder is er in de bestaande literatuur wel een eenduidige impact zichtbaar van subjectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Een hogere mate van subjectieve financiële kennis zal er namelijk voor zorgen dat investeerders sneller in cryptocurrencies beleggen (Faria, 2022; Zhao & Zhang, 2021). Gebaseerd op de redenering dat mensen met een hogere mate van subjectieve financiële geletterdheid meer zelfvertrouwen hebben in hun financiële kennis (Faria, 2022). Op basis van de bovenstaande literatuur wordt er uitgegaan van een positieve relatie tussen subjectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies.

Bijgevolg wordt er een positieve relatie verwacht tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies:

H1: "Er is een positieve relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies."

2.3. Het geslacht als moderator

Er kan gesteld worden dat de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies beïnvloed wordt door het geslacht van de investeerder. Het geslacht van crypto-investeerders is namelijk niet evenwichtig verdeeld, de bestaande literatuur toont aan dat eerder mannen vertrouwd zijn met het investeren in cryptocurrencies (Schuh & Shy, 2016; Henry, Huynh, Nicholls, & Nicholson, 2019). Er wordt verwacht dat het mannelijke geslacht een positieve invloed zal uitoefenen op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. De eerste reden achter de ongelijkheid in het gender van crypto-investeerders is te vinden in hun voorkeur voor het nemen van risico (Heinen, 2022).

In een groot aantal studies werd bewezen dat de mannelijke investeerders beschikken over een hoger niveau van risicotolerantie dan vrouwelijke investeerders (Gibson, Michayluk, & Van de Venter, 2013; Charness & Gneezy, 2012). Zo zullen mannen, met een gelijk niveau van financiële geletterdheid als vrouwen, eerder investeren in cryptocurrencies vanwege hun hogere risicobereidheid. De eerste onderliggende oorzaak waarom mannen risicovoller gedrag vertonen dan vrouwen is te vinden in het overoptimistisch gedrag van mannelijke investeerders (Felton, Gibson, & Sanbonmatsu, 2003). Overoptimistische beleggers zullen positieve resultaten overschatten en negatieve resultaten onderschatten. Mannelijke investeerders geloven vervolgens dat ze toekomstige gebeurtenissen volledig

onder controle zullen houden én dat deze toekomstige gebeurtenissen positief zullen zijn (Kafayat, 2014).

Overoptimistisch gedrag zal een invloed hebben op het gedrag en de investeringsbeslissingen van een belegger (Puri & Robinson, 2007). Interessant is dat een gemiddeld optimistische belegger eerder verantwoordelijk omgaat met financiële middelen, terwijl overoptimistische beleggers eerder onvoorzichtig gedrag vertonen (Puri & Robinson, 2007).

Eveneens digitale geletterdheid heeft een significante en positieve invloed op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies (Senkardes & Akadur, 2021). Digitale geletterdheid verwijst naar *"het vermogen om informatie- en communicatietechnologieën te gebruiken om informatie te vinden, te evalueren, te creëren en te communiceren, waarvoor zowel cognitieve als technische vaardigheden vereist zijn"* (Panos, Karkkainen, & Atkinson, 2020), en verschilt tussen mannen en vrouwen (Sivrikaya, 2020; Yildiz, 2020). Zo zullen, ingeval dat mannen en vrouwen over hetzelfde niveau van financiële geletterdheid beschikken, mannen toch eerder investeren in cryptocurrencies om de reden dat ze meer digitaal geletterd zijn. Digitale geletterdheid is van belang omdat de investeerder moet kunnen omgaan met de blockchaintechnologie. Cryptocurrencies worden verhandeld in een digitale omgeving en worden opgeslagen in een digitale portefeuille. Daarnaast zijn de investeerders zelf verantwoordelijk voor alle transacties aangezien er geen tussenkomst is van intermediaire spelers. Om deze bovenstaande redenen moet de investeerder over voldoende digitale geletterdheid beschikken (Senkardes & Akadur, 2021).

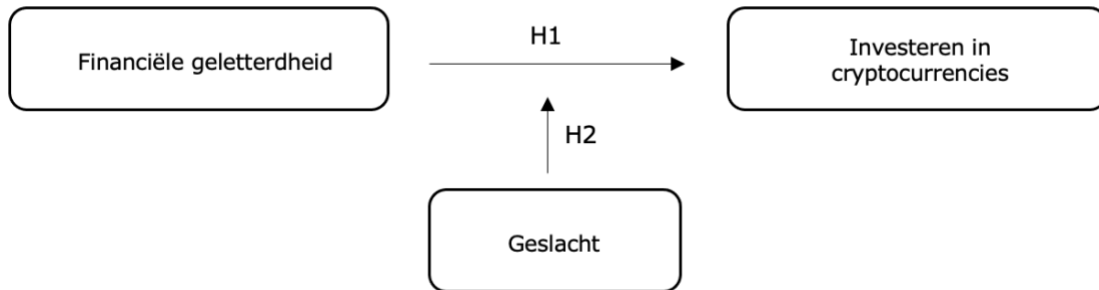
Zoals hierboven reeds werd aangehaald, zal het mannelijke geslacht een positieve invloed hebben op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Het vrouwelijke geslacht zal deze relatie bijgevolg negatief beïnvloeden, meer specifiek omwille van het hogere stressniveau van vrouwen. Vrouwen ervaren namelijk meer stress bij de gedachte van het verliezen van kapitaal omwille van gebrekkige investeringsbeslissingen. Hierop volgt dat volatiele resultaten niet ongewoon zijn bij het beleggen in cryptocurrencies, vrouwen zullen bijgevolg minder snel investeren in cryptocurrencies omwille van hun hoger niveau van stress (Andrianto & Diputra, 2017).

Op basis van de bovenstaande literatuur kan verwacht worden dat het mannelijke geslacht de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies positief zal beïnvloeden. Hieruit volgt de derde hypothese:

H2: "Het geslacht modereert de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies op een positieve manier, waarbij de relatie sterker wordt in geval van een mannelijke investeerder."

2.4. Het conceptueel model

Samenvattend ontstaat er een conceptueel model dat de relaties tussen de variabelen visualiseert. In het directe model zal zowel de financiële geletterdheid rechtstreeks een positieve invloed uitoefenen op het investeren in cryptocurrencies (H1). In het moderator model zal het mannelijke geslacht de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies versterken (H2).

Figuur 1: Conceptueel model.

3. Methodologie

3.1. Dataset

Om de gegevens te verzamelen die nodig zijn om de vooropgestelde hypothesen te toetsen, werd een enquête ontworpen in de software *Qualtrics* en vervolgens uitgestuurd. De vragenlijst is voornamelijk online verstuurd naar alle studenten van de UHasselt, van alle faculteiten vanuit het mailadres enquetes@uhasselt.be. Hiervan hebben 753 respondenten de enquête, al dan niet volledig, ingevuld.

Vervolgens werden de data gezuiverd om zo te evolueren naar de uiteindelijke dataset die gebruikt kan worden voor verdere analyse. Een eerste criterium is dat enkel de respondenten die alle vragen hadden ingevuld in de dataset werden behouden. Na deze selectie toe te passen bleef er een dataset van 405 respondenten over.

Op basis van geslacht is deze dataset representatief voor de Belgische bevolking, zo bestaat de Belgische bevolking voor 49 procent uit mannelijke inwoners en voor 51 procent uit vrouwelijke inwoners (Statbel, (2023)). Hierop volgt dat deze dataset beschikt over een verdeling van 47,20 procent mannelijke respondenten en 52,30 vrouwelijke respondenten. Echter is op basis van leeftijd de dataset minder representatief voor de Belgische bevolking, aangezien deze dataset voor ongeveer 50 procent bestaat uit respondenten met een leeftijd tussen 18 en 34 jaar. Het merendeel van de Belgische bevolking daarentegen heeft een gemiddelde leeftijd van 40 jaar (Statbel, (2023)).

3.2. Meting variabelen

3.2.1. Afhankelijke variabele

De afhankelijke variabele die in dit onderzoek getoetst wordt is het investeren in cryptocurrencies en deze variabele test of de respondenten reeds geïnvesteerd hebben in cryptocurrencies. De variabele neemt een binaire vorm aan, gebaseerd op de volgende stelling uit het onderzoek van Faria (2022): "Ik heb reeds geïnvesteerd in cryptocurrencies". De variabele werd geprogrammeerd als 1 indien het antwoord 'ja' was en 0 als het antwoord 'neen' was.

Eveneens de toekomstige intentie tot het investeren in cryptocurrencies werd bevraagd op basis van de volgende vraag: "Heeft u de intentie om in de toekomst in cryptocurrencies te investeren?". Opnieuw werd de variabele geprogrammeerd als 1 indien het antwoord 'ja' was en 0 als het antwoord 'neen' was.

3.2.2. Onafhankelijk variabele

De onafhankelijke variabele die in dit onderzoek wordt getoetst, is de financiële geletterdheid van een investeerder. In dit onderzoek worden twee dimensies van financiële geletterdheid bevraagd, namelijk objectieve financiële geletterdheid en subjectieve financiële geletterdheid. Financiële geletterdheid wordt opgedeeld in twee vormen om de reden dat ze een verschillende impact kunnen uitoefenen op

het investeringsgedrag van beleggers (Tang & Baker, 2016; Allgood & Walstad, 2016; Calcagno & Monticone, 2015).

De toetsing van de objectieve financiële geletterdheid werd gebaseerd op een reeks van financiële vragen uit het onderzoek van Van Rooij, Lusardi, & Alessie (2011). Na het elimineren van overbodige vragen bleef er een korte en relevante vragenlijst over van negen concrete meerkeuzevragen om zo de objectieve financiële geletterdheid van de respondent te meten (Ćumurović & Hyll, 2019). Er werd een onderverdeling gemaakt tussen basis financiële vragen en geavanceerde financiële vragen. De eerste vier vragen van de vragenlijst in verband met financiële kennis hebben betrekking op de basiskennis in verband met rentetarieven, koopkracht en portefeuille diversificatie. De vijf daaropvolgende (geavanceerde) vragen peilen de kennis van de respondent in verband geldillusie, volatiliteit, de aandelenmarkt, fondsen en de werking van obligaties (Ćumurović & Hyll, 2019). De volledige vragenlijst werd opgenomen in de Appendix.

Indien een respondent het juiste antwoord op een stelling gaf, kreeg de respondent daarvoor één punt en er werden geen punten gegeven voor een fout antwoord of voor een "ik weet het niet/ik weiger te antwoorden"-antwoord. Om de score van de financiële geletterdheid te berekenen, wordt de som van alle juiste antwoorden berekend. Op basis van deze score kunnen we concluderen of de respondent al dan niet financieel geletterd is.

Subjectieve financiële geletterdheid werd gemeten op basis van een zelfevaluatie over je eigen financiële kennis op een 7-punt Likertschaal. Hierbij representeert 1 een ondermaatse subjectieve financiële kennis en 7 een uitstekende subjectieve financiële kennis (Zhao & Zhang, 2021).

3.2.3. Modererende variabele

Bijkomend wordt de invloed van het geslacht van de investeerder bekeken op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Het gender van de respondent wordt bevraagd onder de rubriek van de algemene vragen waarbij de waarde 1 een mannelijke respondent representeert en 0 een vrouwelijke respondent.

3.2.4. Controlevariabelen

Om iedere hypothese te testen zal er ook gebruik gemaakt worden van controlevariabelen om de robuustheid van de resultaten na te gaan. Er zullen meerdere variabelen worden opgenomen in de analyse tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. De eigenschappen waarvoor men zal controleren zijn: de leeftijd van de respondent, de mate van risicotolerantie, het opleidingsniveau en het individueel netto jaarlijks inkomen.

De eerste controlevariabele die wordt meegenomen in dit onderzoek is de leeftijd van de respondent. Dit werd bevraagd op basis van de eenvoudige vraag: "Wat is uw leeftijd?". De leeftijd zou een invloed kunnen hebben op het gedrag met betrekking tot het investeren in cryptocurrencies aangezien onderzoek uitwijst dat crypto-investeerders vaak jonger zijn (Faria, 2022). Het onderzoek van Stix (2021) specificeert dat investeerders in cryptocurrencies een leeftijd hebben tussen 14 en 35 jaar. Omwille van deze reden werd er een dummyvariabele aangemaakt. Indien de respondent een leeftijd van 34 of jonger heeft dan neemt de variabele een waarde van 1 aan en een waarde van 0 weerspiegelt een leeftijd van 35 of ouder.

Als tweede controlevariabele wordt de mate van risicotolerantie van de respondent toegevoegd. Onderzoek wijst uit dat wanneer een respondent een hogere mate van risicotolerantie bezit, dat hij/zij eerder zal investeren in activa die hogere rendementen opleveren, meer specifiek in cryptocurrencies (Fisher & Yao, 2017; Andrianto & Diputra, 2017). De mate van risicotolerantie van de respondent werd bevraagd in de enquête aan de hand van vier stellingen, op basis van een 7-punt Likertschaal. Hierbij representeert 1 'volledig oneens' en 7 'volledig eens'. Respondenten die een gemiddelde score behalen tussen één en drie worden gezien als risico-avers. Een gemiddelde score van vier geeft aan dat de respondent risiconeutraal is. Gemiddelde scores tussen vijf en zeven wijzen op een risicotolerante respondent. Vervolgens werd er een dummyvariabele aangemaakt. Indien de respondent risicotolerant is dan krijgt de variabele een waarde van 1, een waarde van 0 weerspiegelt een risicoaverse of risiconeutrale respondent.

Verder wordt het opleidingsniveau van de respondenten opgenomen in het onderzoek als derde controlevariabele. Het opleidingsniveau van de respondent wordt bevraagd op basis van de volgende vraag: "Wat is uw hoogst behaalde diploma?". Deze controlevariabele wordt toegevoegd aangezien een hoger opleidingsniveau een positieve invloed uitoefent op het investeren in cryptocurrencies (Steinmetz, Von Meduna, Ante, & Fiedler, 2021). Meer specifiek zal een master- of hoger diploma een significante positieve invloed uitoefenen op het beleggen in cryptocurrencies. Omwille van deze reden werd er een dummyvariabele aangemaakt. Indien de respondent in bezit is van een master- of doctoraatsdiploma dan neemt de variabele een waarde van 1 aan en een waarde van 0 weerspiegelt alle andere diploma's.

Tot slot wordt als vierde controlevariabele het persoonlijk inkomensniveau van de respondent toegevoegd. Dit werd in het onderzoek bevraagd op basis van de vraag: "Wat is uw individueel jaarlijks netto inkomen?". Het inkomensniveau van de respondent dient als controlevariabele aangezien onderzoek reeds heeft aangetoond dat het een positieve invloed zal hebben op het investeringsgedrag van beleggers (Auer & Tercero-Lucas, 2022). Onderzoek van Xi, O'Brien, & Irannezhad (2019) geeft aan dat beleggers met een persoonlijk inkomen vanaf ongeveer 28.000 euro eerder zullen beleggen in cryptocurrencies. Om deze reden wordt ook hier een dummyvariabele aangemaakt. Indien de respondent bezit over een individueel jaarlijks netto inkomen van minder dan 30.000 dan neemt de

variabele een waarde van 0 aan en een waarde van 1 weerspiegelt alle hogere individuele netto jaarlijkse inkomsten.

4. Resultaten

4.1. Beschrijvende analyse

Voor het verwerken van de data is gebruik gemaakt van zowel Excel als IBM SPSS 28.0. Als eerste wordt er gekeken naar een beschrijvende analyse van de data die gegenereerd is.

4.1.1. Beschrijvende statistieken

De beschrijvende resultaten die relevant zijn voor dit onderzoek worden weergegeven in de onderstaande tabellen (Tabel 1 en Tabel 2). Allereerst wordt dit onderzoek gebaseerd op een steekproef van 405 respondenten waarvan 191 mannelijke respondenten, 212 vrouwelijke respondenten en twee binaire respondenten. Daarnaast heeft bijna de helft van de respondenten een leeftijd tussen de 18 en 34 jaar, meer specifiek 45,20 procent. Vervolgens wijzen de resultaten uit dat 14,60 procent van de respondenten aangeeft reeds geïnvesteerd te hebben in cryptocurrencies. De resultaten tonen dat voornamelijk de mannelijke respondenten reeds belegt hebben in cryptocurrencies, meer specifiek 70,69 procent.

Tabel 1: Algemeen beschrijvende statistieken

	%	Frequentie
<i>Geslacht</i>		
Man	47,20	191
Vrouw	52,30	212
X	0,50	2
<i>Leeftijd</i>		
Jonger dan 18 jaar	0,00	0
18 – 24	30,60	124
25 – 34	14,60	59
35 – 44	6,20	25
45 – 54	12,30	50
55 – 64	9,40	38
65 – 74	17,30	70
75 – 84	8,10	33
85 jaar of ouder	1,50	6
<i>Investering in cryptocurrencies</i>		
Ja	14,60	59
Neen	85,40	346
<i>Investeerders in cryptocurrencies</i>		
Man	70,69	41
Vrouw	29,31	17

Tabel 2 geeft meer gedetailleerde gegevens weer over enkele variabelen. De resultaten in verband met de test over de objectieve financiële kennis van de respondenten geven aan dat er een gemiddelde score van 6,89 op 9 werd behaald, met een standaardafwijking van 2,02. De waarde van de behaalde score geeft aan dat de meerderheid van de respondenten een hoog niveau van objectieve financiële kennis bezit. Indien er in detail wordt gekeken naar de antwoorden op de vragen met betrekking tot financiële geletterdheid (Appendix), dan kan worden opgemerkt dat vooral de laatste vraag een struikelblok vormt. Slechts 195 respondenten of veertig procent hebben deze vraag correct beantwoord. De vraag peilde naar de kennis over de werking van obligaties en werd aanzien als een vraag van geavanceerd niveau.

Daarnaast werd de subjectieve financiële geletterdheid van de respondent bevroegd op basis van een 7-punt Likertschaal. Het gemiddelde op de vraag is 4,56 en dit geeft aan dat de respondenten hun eigen financiële kennis behoorlijk hoog inschatten.

Vervolgens, indien de respondent nog niet geïnvesteerd had in cryptocurrencies, werd er gevraagd naar zijn/haar intentie om in de toekomst te investeren in cryptocurrencies. Dit gebeurde op basis van een 7-punt Likertschaal, het gemiddelde antwoord op deze vraag ligt op 1,47.

Tabel 2: Algemeen beschrijvende statistieken

	Aantal	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaardafwijking
Gemiddelde objectieve financiële kennis	405	0	9	6,89	2,02
Subjectieve financiële kennis (1-7)	405	1	7	4,56	1,25
Intentie tot het investeren in cryptocurrencies (1-7)	346	1	7	1,47	0,98

4.1.2. Correlatieanalyse

Onderstaande tabel (Tabel 3) toont de correlatie tussen twee variabelen van het regressiemodel. Vanuit deze correlatieanalyse is gebleken dat objectieve financiële geletterdheid negatief gecorreleerd is met het investeren in cryptocurrencies (-0,087). Echter is deze waarde significant op het 10 procent significantieniveau. Subjectieve financiële geletterdheid is positief gecorreleerd aan het investeren in cryptocurrencies, maar deze waarde is niet significant. Daarnaast is er een kleine positieve correlerende werking tussen de modererende variabele (geslacht) en het investeren in cryptocurrencies (0,172). Deze correlatie is significant op een 1 procent significantieniveau.

Verder geeft de correlatietabel aan dat er een positieve relatie is tussen de objectieve en subjectieve financiële geletterdheid van een investeerder (0,284), op een significantieniveau van 1 procent. Het geslacht van de respondent is negatief gecorreleerd met de subjectieve financiële geletterdheid (-0,225), dit geeft aan dat mannelijke investeerders hun eigen financiële kennis hoger inschatten. Deze correlatie is significant op een 1 procent significantieniveau.

Het geslacht heeft een negatieve invloed op de objectieve financiële geletterdheid van de investeerder (-0,333), deze waarde heeft een significantieniveau van 1 procent. Het geeft aan dat mannelijke respondenten een hogere mate van objectieve financiële kennis bezitten.

Hiernaast zijn er enkele controlevariabelen die een significante correlerende invloed hebben op het investeren in cryptocurrencies. Allereerst heeft het diploma een positieve invloed op het investeren in cryptocurrencies (0,188), waarbij respondenten met een hoger diploma eerder investeren in cryptocurrencies. Verder is er bijvoorbeeld een negatieve en significante correlatie tussen de leeftijd van de respondent en het investeren in cryptocurrencies (-0,272). Vervolgens is er een positieve correlerende werking tussen zowel objectieve als subjectieve financiële geletterdheid én het inkomen van de respondenten (0,172 en 0,268).

Tabel 3: Correlatietabel

	Investering cryptocurrencies	Objectieve FG Score	Subjectieve FG	Geslacht	Risicotolerantie	Inkomen	Diploma	Leeftijd
Investering cryptocurrencies	1,000							
Objectieve FG Score	-0,087	1,000						
Subjectieve FG	0,038	0,284**	1,000					
Geslacht	0,172**	-0,333**	-0,225**	1,000				
Risicotolerantie	-0,204**	0,180**	0,152**	-0,146**	1,000			
Inkomen	0,090	0,172**	0,268**	-0,067	-0,009	1,000		
Diploma	0,188**	0,221**	0,192**	-0,093	0,071	0,222*	1,000	
Leeftijd	-0,272**	-0,058	-0,264**	0,023	0,104*	-0,447**	-0,179**	1,000

Opmerkingen: *,** staat voor een significantieniveau van respectievelijk 5 en 1 procent.
N = 405

4.2. Regressieanalyse

In dit onderzoek worden vier modellen getest in SPSS. Allereerst wordt er een lineaire regressieanalyse uitgevoerd tussen de afhankelijke variabele (investeren in cryptocurrencies) en de controlevariabelen. Daarna wordt er in het tweede model opnieuw een lineaire regressieanalyse uitgevoerd tussen de afhankelijke variabele (investeren in cryptocurrencies) en de onafhankelijke variabele (objectieve financiële geletterdheid) met eveneens de controlevariabelen. Deze lineaire regressie wordt herhaald maar dan met subjectieve financiële geletterdheid als onafhankelijke variabele. Vervolgens wordt er gebruik gemaakt van de PROCESS-macro, ontwikkeld door A. Hayes. Hier wordt gemeten in SPSS wat de invloed is van het geslacht op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies (Hayes, 2018).

4.2.1. Bespreking lineaire regressieanalyse model 1

Model 1 van het hiërarchisch model bestaat uit alle controlevariabelen samen met de afhankelijke variabele, investeren in cryptocurrencies. Dit model heeft een verklarend vermogen (R^2) van 13,3%. Het geeft aan dat 13,3% van de variantie van het investeren in cryptocurrencies kan worden verklaard door dit model.

De eerste controlevariabele, de leeftijd van de respondent, heeft een negatieve waarde ($\beta = -0,249$), deze waarde is significant op het 1 procent significantieniveau. Dit geeft aan dat respondenten met een hogere leeftijd minder snel zullen investeren in cryptocurrencies, en sluit aan bij de literatuur die aangeeft dat investeerders in cryptocurrencies vaak een jongere leeftijd hebben (Faria, 2022). Vervolgens heeft het diploma van de respondent een positieve en significante waarde ($\beta = 0,171$), op een significantieniveau van 1 procent. Dit resultaat toont aan dat investeerders met een hoger diploma sneller zullen investeren in cryptocurrencies. Deze bevinding sluit opnieuw aan bij de resultaten uit het onderzoek van Steinmetz, Von Meduna, Ante, & Fiedler (2021), namelijk dat crypto-investeerders beter geschoold zijn.

Verder heeft de mate van risicotolerantie een negatief effect op het investeren in cryptocurrencies ($\beta = -0,191$). Deze waarde is significant op het 1 procent significantieniveau. Deze bevinding sluit niet aan bij de bestaande literatuur waarin crypto-investeerders eerder een risicotolerant karakter hebben (Fisher & Yao, 2017; Andrianto & Diputra, 2017). Tot slot werd er een controlevariabele opgenomen voor het individueel jaarlijks netto inkomen van de respondent. Deze waarde is negatief ($\beta = -0,061$), echter is deze waarde niet significant bewezen. Indien er een stijging is van het individueel netto jaarlijks inkomen, dan zou men minder snel investeren in cryptocurrencies. Deze bevinding sluit niet aan bij de bevindingen uit het onderzoek van Auer & Tercero-Lucas (2022). Alle bovenstaande gegevens kunnen gevonden worden in *Tabel 4*.

4.2.2. Bespreking lineaire regressieanalyse model 2

Model 2 van het hiërarchisch model bestaat uit alle controlevariabelen, de onafhankelijke variabele financiële geletterdheid, samen met de afhankelijke variabele, het investeren in cryptocurrencies. Er wordt in dit onderzoek een onderscheid gemaakt tussen objectieve financiële geletterdheid en subjectieve financiële geletterdheid van de respondent. Allereerst worden de resultaten besproken in verband met de objectieve financiële geletterdheid van de respondent.

a. Objectieve financiële geletterdheid als onafhankelijke variabele

Dit model heeft een verklarend vermogen (R^2) van 14,3%. Dit betekent dat 14,3% van de variantie van het investeren in cryptocurrencies kan worden verklaard door dit model. Dit is terug te vinden in *Tabel 4*.

Er zijn weinig verschillen opgevallen ten aanzien van model 1 waarin enkel de controlevariabelen werden opgenomen. Zo heeft de leeftijd van de respondent nog steeds een gelijkend negatief effect op het investeren in cryptocurrencies ($\beta = -0,247$), met opnieuw een significantieniveau van 1 procent. Het diploma heeft wederom een positieve waarde ($\beta = 0,189$) en ligt nog steeds op hetzelfde significantieniveau. Verder behoudt de risicotolerantie een negatieve waarde ($\beta = -0,174$), met een opnieuw een significantieniveau van 1 procent. Het inkomen van de respondent heeft een negatieve waarde ($\beta = -0,061$), maar deze waarde is wederom niet significant.

Model 2 verschilt met model 1 op één belangrijk punt, namelijk de toevoeging van de onafhankelijke variabele, financiële geletterdheid. Onderbouwd vanuit de theorie werd verwacht dat (hypothese 1) objectieve financiële geletterdheid een positief effect zou hebben op het investeren in cryptocurrencies.

Vanuit onze dataset wordt deze veronderstelling niet bevestigd. De negatieve score ($\beta = -0,103$) geeft aan dat een hogere mate van objectieve financiële geletterdheid een negatieve invloed heeft op het investeren in cryptocurrencies. Tevens wordt dit met 95 procent betrouwbaarheid bevestigd door het model. Hierdoor wordt hypothese 1 verworpen. Alle bovengenoemde waarden en significantieniveaus zijn terug te vinden in *Tabel 4*.

b. Subjectieve financiële geletterdheid als onafhankelijke variabele

Dit model heeft een verklarend vermogen (R^2) van 13,4%. Dit betekent dat 13,4% van de variantie van het investeren in cryptocurrencies kan worden verklaard door dit model. Dit is terug te vinden in *Tabel 4*.

Opnieuw zijn er weinig verschillen ten aanzien van model 1 waarin enkel de controlevariabelen werden opgenomen. Zo heeft de leeftijd van de respondent nog steeds een gelijkend negatief effect op het investeren in cryptocurrencies ($\beta = -0,252$), met opnieuw een significantieniveau van 1 procent. Het diploma heeft wederom een positieve waarde ($\beta = 0,173$) en ligt nog steeds op hetzelfde significantieniveau. Verder behoudt de risicotolerantie een negatieve waarde ($\beta = -0,188$), met een

opnieuw een significantieniveau van 1 procent. Het inkomen van de respondent heeft een negatieve waarde ($\beta = -0,059$), maar deze waarde is wederom niet significant.

Door de subjectieve financiële geletterdheid van de respondent op te nemen als onafhankelijke variabele, bekomt men een negatieve waarde ($\beta = -0,018$). Deze waarde is niet significant. Dit zou aangeven dat een hogere mate van subjectieve financiële geletterdheid een negatieve invloed zou uitoefenen op het investeren in cryptocurrencies. Deze bevinding komt niet overeen met de bestaande literatuur van Faria (2022) en Zhao & Zhang (2021). Hierdoor wordt hypothese 1 verworpen. Alle bovengenoemde waarden en significantieniveaus zijn terug te vinden in *Tabel 4*.

4.2.3. Bespreking lineaire regressieanalyse model 3

Model 3 van het hiërarchisch model bestaat uit alle variabelen die opgenomen zijn in dit onderzoek. De controlevariabelen, objectieve financiële geletterdheid, het investeren in cryptocurrencies en het geslacht (de moderator) zijn allemaal onderdeel.

De leeftijd heeft opnieuw een negatieve waarde ($\beta = -1,848$) en is wederom significant op het 1 procent significantieniveau. Het diploma van de respondent beschikt over een positieve en significante waarde ($\beta = 1,829$) op het 1 procent significantieniveau. Verder heeft de risicotolerantie een negatieve waarde ($\beta = 1,105$), echter gaat het hier om een significantieniveau van 5 procent in plaats van 1 procent. Het individueel netto jaarlijks inkomen is negatief ($\beta = -0,651$), maar niet significant. Deze scores zijn terug te vinden in *Tabel 4*.

Het grootste verschil met model 1 en model 2 is dat de moderator, het geslacht, meegenomen is in dit onderzoek. Hier kwam een hoge positieve score uit ($\beta = 4,112$), op een 1 procent significantieniveau. Hypothese 2 ging na of het geslacht van de investeerder een positieve invloed heeft op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Deze hypothese kan bevestigd worden.

Tabel 4: Regressietabel

	Model 1	Model 2a	Model 2b	Model 3
Controlevariabelen				
Leeftijd	-0,249***	-0,247***	-0,252***	-1,848***
Risicotolerantie	-0,191***	-0,174***	-0,188***	-1,105***
Diploma	0,171***	0,189***	0,173***	1,829***
Inkomen	-0,061	-0,047	-0,059	-0,651
Onafhankelijke variabele				
Objectieve financiële geletterdheid		-0,103**		0,504*
Subjectieve financiële geletterdheid			-0,018	
Moderatie				
Geslacht				4,122***
R ²	13,3%	14,3%	13,4%	
F	15,385	13,320	12,306	
Significantie	<0,001	<0,001	<0,001	0,000
N	405	405	405	405

Opmerkingen: *, **, *** staat voor een significantieniveau van respectievelijk 10 procent, 5 procent en 1 procent

5. Discussie

Deze masterthesis heeft een bijdrage geleverd aan de bestaande academische literatuur aangezien de financiële geletterdheid van investeerders in cryptocurrencies slechts weinig onderzocht was. De financiële geletterdheid van traditionele investeerders op de aandelenmarkt was daarentegen reeds herhaaldelijk bestudeerd (Van Rooij, Lusardi, & Alessie, 2011).

Het doel van dit onderzoek was om de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies bloot te leggen met het geslacht als moderator. Op basis van de bestaande literatuur werd er een onderscheid gemaakt tussen objectieve en subjectieve financiële geletterdheid (Tokar Asaad, 2015). Deze onderverdeling werd toegepast om de reden dat beide vormen van financiële geletterdheid een verschillende impact zouden hebben op het investeringsgedrag van beleggers (Tang & Baker, 2016).

Hypothese 1 luidt als volgt: "Er is een positieve relatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies." Op basis van de voorgaande literatuur kan er geen eenduidige relatie vastgesteld worden tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies (Stix, 2021; Panos, Karkkainen, & Atkinson, 2020). Echter werd de hypothese in dit onderzoek gebaseerd op de studie van Zhao & Zhang (2021), hierin werd er namelijk een positieve relatie verwacht tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Deze positieve relatie werd verwacht op basis van de redenering dat investeerders met een hoger niveau van financiële geletterdheid beter kunnen omgaan met volatiele prijsschommelingen.

Verder werd de impact van subjectieve financiële kennis op het investeren in cryptocurrencies onderzocht. Zo kan hypothese 1 eveneens geformuleerd worden als: "*Er is een positieve relatie tussen subjectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies.*" Deze hypothese werd opgesteld op basis van de studies van Faria (2022) en Zhao & Zhang (2021) waarin verwacht werd dat subjectieve financiële kennis een positieve invloed heeft op het investeren in cryptocurrencies. De verwachte positieve relatie is gebaseerd op de gedachtegang dat mensen met een hoog niveau van subjectieve financiële geletterdheid veel vertrouwen hebben in hun niveau van financiële kennis. Als gevolg van het vertrouwen in hun eigen financiële kennis zullen ze sneller investeren in cryptocurrencies.

Voor de moderator geslacht werd op basis van de bestaande literatuur een zeer positieve impact verwacht op de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies, in het geval van een mannelijke investeerder (Hypothese 2)(Schuh & Shy, 2016; Henry, Huynh, Nicholls, & Nicholson, 2019). Er wordt nagegaan of de vooropgestelde hypothesen aanvaard of verworpen kunnen worden op basis van de resultaten van de regressieanalyses.

Dit onderzoek vond allereerst een negatieve correlatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies (Tabel 3). Vervolgens gaf het lineaire regressiemodel (model 2a, Tabel 4) weer dat er een negatieve invloed was van objectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Deze relatie is significant op een 90 procent significantieniveau. Op basis van dit resultaat kan aldus niet bevestigd worden dat objectieve financiële geletterdheid een positieve impact heeft op het investeren in cryptocurrencies. Hierbij wordt de eerste hypothese, met objectieve financiële geletterdheid als onafhankelijke variabele, verworpen. Dit kan verklaard worden op basis van de redenering dat beleggers met een hogere mate van financiële kennis de risico's van cryptocurrencies beter kunnen identificeren (Panos, Karkkainen, & Atkinson, 2020).

In verband met de impact van subjectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies werd er in dit onderzoek een positieve correlatie gevonden (Tabel 3). Daaropvolgend gaf het lineaire regressiemodel (model 2b, Tabel 4) een negatieve invloed van subjectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Echter was deze negatieve waarde niet significant. Hierdoor kan hypothese 1, met subjectieve financiële geletterdheid als onafhankelijke variabele, niet bevestigd worden.

Het geslacht werd in dit onderzoek opgenomen als moderator in de relatie tussen financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. Uit de PROCESS-macro analyse van A. Hayes kwam een positieve en significante invloed. Deze waarde was significant op het 99 procent significantieniveau. Hierdoor kan de tweede hypothese aanvaard worden. Dit geeft aan dat het mannelijke geslacht een positieve impact heeft op de relatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. De bevinding ligt in lijn met het onderzoek van Schuh & Shy (2016) en Henry, Huynh, Nicholls, & Nicholson (2019) dat aangeeft dat mannen eerder investeren in cryptocurrencies.

Naast de bovenstaande hypothesen werden er eveneens controlevariabelen opgenomen die een eventuele invloed kunnen uitoefenen op de afhankelijke variabele (investeren in cryptocurrencies). De uitgevoerde regressieanalyse (Tabel 4, model 1) toont hierbij de resultaten die tegenstrijdig waren met de literatuur. Zo heeft een hogere mate risicotolerantie van de investeerder een significante negatieve invloed op het investeren in cryptocurrencies. Deze bevinding is tegenstrijdig met de studies van Fisher & Yao (2017) en Andrianto & Diputra (2017) die aangeven dat investeerders in cryptocurrencies een risicotoleranter karakter hebben.

Het individueel netto jaarlijks inkomen werd eveneens opgenomen als controlevariabele in dit onderzoek. De resultaten geven aan dat een hoger individueel netto jaarlijks inkomen van de investeerder een positieve impact zal hebben op het investeren in cryptocurrencies. Deze relatie stemt overeen met de resultaten uit het onderzoek van Auer & Tercero-Lucas (2022), echter is de waarde in deze studie niet significant.

5.1. Beperkingen en toekomstig onderzoek

Deze masterthesis betreft enkele beperkingen. Vanwege deze beperkingen aan het onderzoek, bestaan er verschillende domeinen voor toekomstige verkenning en onderzoek. Allereerst werd de enquête voornamelijk opgestuurd naar en gepromoot onder studenten aan de UHasselt en kennissen waardoor de dataset slechts beperkt variërend is. Hierdoor zou er mogelijks sprake zijn van selectiebias. Onderzoek en de steekproef uitbreiden naar de Belgische context zou interessant kunnen zijn om de generaliseerbaarheid en de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten. De steekproef moet voornamelijk uitgebreid worden omdat de generatie van rond en om de 50 jaar momenteel ondergerepresenteerd is.

Als tweede zijn de resultaten voornamelijk afhankelijk van de variabelen die werden gebruikt in de analyses. Zo werd de objectieve financiële geletterdheid bevraagd op basis van een specifieke vragenlijst opgesteld door Ćumurović & Hyll (2019). De objectieve financiële kennis van de respondent kon eveneens bevraagd worden op basis van een andere vragenlijst (Zhao & Zhang, 2021; Knoll & Houts, 2012; Atkinson & Messy, 2012). Vervolgens is het interessant om niet enkel de algemene financiële geletterdheid van crypto-investeerders te onderzoeken. Deze studie kan aangevuld worden met een onderzoek naar de impact digitale geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Het is van belang om eveneens de impact van digitale geletterdheid te onderzoeken aangezien crypto-investeerders vertrouwd moeten zijn met de blockchaintechnologie (Senkardes & Akadur, 2021).

De derde beperking is te vinden in het feit dat het onderzoek werd uitgevoerd in februari 2023. Een periode waarin de populariteit van cryptocurrencies afgenomen was, aangezien de prijzen van de cryptocurrencies fors gedaald waren in de voorafgaande periode. Dit kan een negatieve invloed hebben op het aanhouden van cryptocurrencies.

Het doel van dit onderzoek was om de invloed van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies te achterhalen. De R^2 van het model was niet hoog, waardoor er meer, en misschien grotere zaken, invloed hebben op het investeren in cryptocurrencies. Het model was wel significant.

6. Conclusie

Deze masterthesis was een kwantitatief onderzoek naar de impact van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies. Het onderzoek werd gemotiveerd door de anonimiteit omtrent de karakteristieken van investeerders in cryptocurrencies (Lammer, Hanspal, & Hackethal, 2019). Deze masterthesis legt specifiek de focus op financiële geletterdheid om de reden dat een hogere mate van financiële kennis ervoor zal zorgen dat investeerders meer doordachte investeringsbeslissingen maken (Lusardi, Mitchell, & Curto, 2010). Deze eigenschap is van uiterst belang wanneer men investeert in cryptocurrencies om de reden dat ze gekenmerkt worden door aanzienlijk grote prijsschommelingen (Sun, Dedahanov, Shin, & Kim, 2020). Aangezien er in de bestaande literatuur geen consensus is over de impact van financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies, tracht dit onderzoek deze relatie vast te stellen.

Eerst werd er een verkennende literatuurstudie uitgevoerd om zo de hypothesen te kunnen opstellen. Daarna werd er een empirisch onderzoek verricht om die hypothesen te testen op basis van een eigen dataset. In *Tabel 4* worden de resultaten van de geteste hypothesen samengevat.

Allereerst kan er op basis van de verworven resultaten geconcludeerd worden dat objectieve financiële geletterdheid een negatieve impact heeft op het investeren in cryptocurrencies. Zo kunnen investeerders met een hoger niveau van objectieve financiële geletterdheid de risico's van het investeren in cryptocurrencies beter begrijpen. Daaropvolgend zullen ze minder snel investeren in cryptocurrencies. Eveneens de impact van subjectieve financiële geletterdheid op het investeren in cryptocurrencies werd onderzocht. De resultaten duiden op een niet significante, negatieve relatie. Daarnaast werd de modererende rol van het geslacht onderzocht in de relatie tussen objectieve financiële geletterdheid en het investeren in cryptocurrencies. De resultaten wijzen op een positieve invloed van het mannelijke geslacht in de relatie tussen beide variabelen. Zo zullen mannen, met hetzelfde niveau van objectieve financiële geletterdheid als vrouwen, sneller investeren in cryptocurrencies.

7. Referentielijst

- Allgood, S., & Walstad, W. B. (2016). The effects of perceived and actual financial literacy on financial behaviors. *Economic inquiry*, 54(1), 675-697.
- Andrianto, Y., & Diputra, Y. (2017). The effect of cryptocurrency on investment portfolio effectiveness. *Journal of finance and accounting*, 5(6), 229-238.
- Atkinson, A., & Messy, F.-A. (2012). Measuring financial literacy: Results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) pilot study.
- Auer, R., & Tercero-Lucas, D. (2022). Distrust or speculation? The socioeconomic drivers of US cryptocurrency investments. *Journal of Financial Stability*, 62, 101066.
- Awais, M., Laber, M. F., Rasheed, N., & Khursheed, A. (2016). Impact of financial literacy and investment experience on risk tolerance and investment decisions: Empirical evidence from Pakistan. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(1), 73-79.
- Baur, D. G., Hong, K., & Lee, A. D. (2018). Bitcoin: Medium of exchange or speculative assets? *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 54, 177-189.
- Bolero. (2023). Gegevens over marktkapitalisatie aandeel Amazon. Retrieved from <https://platform.bolero.be/login>
- Calcagno, R., & Monticone, C. (2015). Financial literacy and the demand for financial advice. *Journal of Banking & Finance*, 50, 363-380.
- Charness, G., & Gneezy, U. (2012). Strong evidence for gender differences in risk taking. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 83(1), 50-58.
- Ciaian, P., Rajcaniova, M., & Kancs, d. A. (2016). The digital agenda of virtual currencies: Can BitCoin become a global currency? *Information Systems and e-Business Management*, 14, 883-919.
- CoinMarketCap. (2023). Gegevens over marktkapitalisatie cryptocurrencies. Retrieved from <https://coinmarketcap.com/>
- Ćumurović, A., & Hyll, W. (2019). Financial literacy and self-employment. *Journal of consumer affairs*, 53(2), 455-487.
- Faria, F. C. D. C. (2022). *Financial literacy and demographic characteristics effects on cryptocurrencies investments: evidence from Portugal*. Instituto Superior de Economia e Gestão,
- Fauzi, M. A., Paiman, N., & Othman, Z. (2020). Bitcoin and cryptocurrency: Challenges, opportunities and future works. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(8), 695-704.
- Felton, J., Gibson, B., & Sanbonmatsu, D. M. (2003). Preference for risk in investing as a function of trait optimism and gender. *The journal of behavioral finance*, 4(1), 33-40.
- Fisher, P. J., & Yao, R. (2017). Gender differences in financial risk tolerance. *Journal of Economic Psychology*, 61, 191-202.
- Fujiki, H. (2020). Who adopts crypto assets in Japan? Evidence from the 2019 financial literacy survey. *Journal of the Japanese and International Economies*, 58, 101107.

- Gibson, R. J., Michayluk, D., & Van de Venter, G. (2013). Financial risk tolerance: An analysis of unexplored factors. *Financial services review*.
- Hackethal, A., Hanspal, T., Lammer, D. M., & Rink, K. (2022). The characteristics and portfolio behavior of bitcoin investors: evidence from indirect cryptocurrency investments. *Review of Finance*, 26(4), 855-898.
- Hayes, A. F. (2018). Partial, conditional, and moderated moderated mediation: Quantification, inference, and interpretation. *Communication monographs*, 85(1), 4-40.
- Heinen, R. (2022). Personality traits and crypto market participation.
- Henager, R., & Cude, B. J. (2016). Financial Literacy and Long-and Short-Term Financial Behavior in Different Age Groups. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 27(1), 3-19.
- Henry, C., Huynh, K., Nicholls, G., & Nicholson, M. (2019). *2018 Bitcoin Omnibus Survey: Awareness and Usage*. Retrieved from
- Jha, R., & Awasthi, S. (2022). Topic: Financial literacy of novice cryptocurrency investors.
- Jiang, Y., Nie, H., & Ruan, W. (2018). Time-varying long-term memory in Bitcoin market. *Finance Research Letters*, 25, 280-284.
- Kafayat, A. (2014). Interrelationship of biases: effect investment decisions ultimately. *Theoretical & Applied Economics*, 21(6).
- Kim, K. T., Anderson, S. G., & Seay, M. C. (2019). Financial knowledge and short-term and long-term financial behaviors of millennials in the United States. *Journal of Family and Economic Issues*, 40, 194-208.
- Knoll, M. A., & Houts, C. R. (2012). The financial knowledge scale: An application of item response theory to the assessment of financial literacy. *Journal of consumer affairs*, 46(3), 381-410.
- Lammer, D. M., Hanspal, T., & Hackethal, A. (2019). Who are the Bitcoin investors? Evidence from indirect cryptocurrency investments.
- Liao, L., Xiao, J. J., Zhang, W., & Zhou, C. (2017). Financial literacy and risky asset holdings: evidence from China. *Accounting & Finance*, 57(5), 1383-1415.
- Liu, W. (2019). Portfolio diversification across cryptocurrencies. *Finance Research Letters*, 29, 200-205.
- Lusardi, A., Mitchell, O. S., & Curto, V. (2010). Financial literacy among the young. *Journal of consumer affairs*, 44(2), 358-380.
- Manimuthu, A., Rejikumar, G., & Marwaha, D. (2019). A literature review on Bitcoin: Transformation of crypto currency into a global phenomenon. *IEEE Engineering Management Review*, 47(1), 28-35.
- Mishra, R. (2018). Financial literacy, risk tolerance and stock market participation. *Asian Economic and Financial Review*, 8(12), 1457-1471.
- Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. *Decentralized business review*, 21260.

- Nejad, M. G., & Javid, K. (2018). Subjective and objective financial literacy, opinion leadership, and the use of retail banking services. *International journal of bank marketing*, 36(4), 784-804.
- Nguyen, A. P. N., Crane, M., & Bezbradica, M. (2023). *Cryptocurrency Volatility Index: An Efficient Way to Predict the Future CVI*. Paper presented at the Artificial Intelligence and Cognitive Science: 30th Irish Conference, AICS 2022, Munster, Ireland, December 8–9, 2022, Revised Selected Papers.
- Omane-Adjepong, M., & Alagidede, I. P. (2020). Dynamic linkages and economic role of leading cryptocurrencies in an emerging market. *Asia-Pacific Financial Markets*, 27(4), 537-585.
- Panos, G. A., Karkkainen, T., & Atkinson, A. (2020). Financial literacy and attitudes to cryptocurrencies.
- Peterson, T. (2021). To the moon: a history of Bitcoin price manipulation. *Journal of Forensic and Investigative Accounting*, 13(2).
- Puri, M., & Robinson, D. T. (2007). Optimism and economic choice. *Journal of financial economics*, 86(1), 71-99.
- Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of consumer affairs*, 44(2), 276-295.
- Riitsalu, L., & Murakas, R. (2019). Subjective financial knowledge, prudent behaviour and income: The predictors of financial well-being in Estonia. *International journal of bank marketing*.
- Schuh, S., & Shy, O. (2016). *US consumers' adoption and use of Bitcoin and other virtual currencies*. Paper presented at the DeNederlandsche bank, Conference entitled "Retail payments: mapping out the road ahead.
- Senkardes, C. G., & Akadur, O. (2021). A research on the factors affecting cryptocurrency investments within the gender context. *Journal of Business Economics and Finance*, 10(4), 178-189.
- Sivaramakrishnan, S., Srivastava, M., & Rastogi, A. (2017). Attitudinal factors, financial literacy, and stock market participation. *International journal of bank marketing*, 35(5), 818-841.
- Sivrikaya, M. H. (2020). An Analysis on Digital Literacy Level of Faculty of Sports Science Students. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 117-121.
- Statbel. (2023). Gegevens over structuur van de Belgische bevolking. Retrieved from <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/structuur-van-de-bevolking#panel-14>
- Steinmetz, F., Von Meduna, M., Ante, L., & Fiedler, I. (2021). Ownership, uses and perceptions of cryptocurrency: Results from a population survey. *Technological Forecasting and Social Change*, 173, 121073.
- Stix, H. (2021). Ownership and purchase intention of crypto-assets: Survey results. *Empirica*, 48(1), 65-99.
- Sun, W., Dedahanov, A. T., Shin, H. Y., & Kim, K. S. (2020). Switching intention to crypto-currency market: Factors predisposing some individuals to risky investment. *PloS one*, 15(6), e0234155.
- Tang, N., & Baker, A. (2016). Self-esteem, financial knowledge and financial behavior. *Journal of Economic Psychology*, 54, 164-176.

- Tapscott, D., & Tapscott, A. (2017). How blockchain will change organizations. *MIT Sloan Management Review*, 58(2), 10.
- Tokar Asaad, C. (2015). Financial literacy and financial behavior: Assessing knowledge and confidence. *Financial services review*, 24(2).
- Wątopek, M., Drożdż, S., Kwapien, J., Minati, L., Oświęcimka, P., & Stanuszek, M. (2021). Multiscale characteristics of the emerging global cryptocurrency market. *Physics Reports*, 901, 1-82.
- Van Rooij, M., Lusardi, A., & Alessie, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of financial economics*, 101(2), 449-472.
- Xi, D., O'Brien, T. I., & Irannezhad, E. (2019). Investigating the investment behaviors in cryptocurrency. *arXiv preprint arXiv:1912.03311*.
- Yildiz, E. P. (2020). Opinions of Academicians on Digital Literacy: A Phenomenology Study. *Cypriot journal of educational sciences*, 15(3), 469-478.
- Zhao, H., & Zhang, L. (2021). Financial literacy or investment experience: which is more influential in cryptocurrency investment? *International journal of bank marketing*, 39(7), 1208-1226.

8. Appendix

8.1. Vragenlijst financiële geletterdheid

	Aantal correct	Percentage
SamRente1 - Stel, u heeft €100 op een spaarrekening staan en de rente is 2% per jaar. Hoeveel denk je dat je na 5 jaar op de rekening zou hebben staan als je het geld zou laten groeien? <ul style="list-style-type: none">• <u>Meer dan €102</u>• Precies €102• Minder dan €102• Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden	377	93,09%
Inflatie - Stel dat de rente op uw spaarrekening 1% per jaar is en de inflatie 2% per jaar. Hoeveel zou u na 1 jaar kunnen kopen met het geld op deze rekening? <ul style="list-style-type: none">• Meer dan vandaag• Precies hetzelfde• <u>Minder dan vandaag</u>• Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden	359	88,64%
Samrente2 - Stel, u heeft €100 op een spaarrekening staan en de rente is 20% per jaar. Hoeveel denk je dat je na 5 jaar op de rekening zou hebben staan als je het geld zou laten groeien? <ul style="list-style-type: none">• <u>Meer dan €200</u>• Precies €200• Minder dan €200• Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden	313	77,28%
Geldillusie - Ervan uitgaande dat zowel uw inkomen als de prijzen van alle goederen tegen 2030 zouden verdubbelen: Hoeveel zou u in 2030 met uw inkomen kunnen kopen? <ul style="list-style-type: none">• Meer dan vandaag• <u>Zoveel als vandaag</u>• Minder dan vandaag• Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden	321	79,26%
Volatiliteit - Welke van de volgende activa vertoont normaal gesproken de grootste schommelingen in de loop van de tijd? <ul style="list-style-type: none">• Spaarrekeningen• Obligaties	357	88,15%

- Aandelen
- Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden

<p>Risicospreiding - Het kopen van een aandeel van één bedrijf levert meestal een veiliger rendement op dan een aandelenfonds. Waar of niet waar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar • <u>Niet waar</u> • Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden 	337	83,21%
<p>Beurs - Welke van de volgende uitspraken beschrijft de belangrijkste functie van de aandelenmarkt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aandelenmarkt helpt bij het voorspellen van aandelen inkomsten. • De beurs leidt tot een stijging van de koers van aandelen. • <u>De beurs brengt mensen die aandelen willen kopen samen met mensen die aandelen willen verkopen.</u> • Geen van bovenstaande. • Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden. 	306	75,56%
<p>Fondsen - Welke van de volgende beweringen is correct?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als men eenmaal in een beleggingsfonds belegt, kan men het geld het eerste jaar niet opnemen. • <u>Beleggingsfondsen kunnen in verschillende activa beleggen, bijvoorbeeld in zowel aandelen als obligaties.</u> • Beleggingsfondsen betalen een gegarandeerd rendement, dat afhangt van hun prestaties in het verleden. • Geen van bovenstaande. • Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden. 	274	67,65%
<p>Obligatieprijzen - Als de marktrente daalt, wat gebeurt er dan gewoonlijk met de obligatiekoersen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Stijgen</u> • Dalen • Blijven hetzelfde • Geen van bovenstaande • Ik weet het niet/ Ik weiger te antwoorden. 	162	40,00%

